

Inspraakbundel

**Zienswijzen op ontwerp-kavelbesluiten 'VI en VII in het
windenergiegebied Hollandse Kust (west)'**

Inspraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 111
9200 AC DRACHTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
Kennisgeving.....	4

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES EN ZIENSWIJZEN:

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties	8
Alfabetisch overzicht organisaties en reacties	9
Zienswijzen 202100642 tot en met 202100648	10

Woord vooraf

Van vrijdag 24 september 2021 tot en met donderdag 4 november 2021 lagen de ontwerp-kavelbesluiten VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west) en de milieueffectrapporten opnieuw ter inzage. Deze kavelbesluiten worden voorbereid op grond van de Wet windenergie op zee. Iedereen kon gedurende de bovengenoemde termijn op de ontwerp-kavelbesluiten en/of de milieueffectrapporten (MER) reageren door het indienen van een zienswijze.

Wat gaat er gebeuren?

In het windenergiegebied Hollandse Kust (west) worden zo'n 50 kilometer ten westen van de kust van Noord-Holland twee windparken gebouwd met elk een vermogen van circa 700 megawatt (MW).

De op 9 november 2019 vastgestelde Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) geeft een toelichting op het initiatief om kavelbesluiten te nemen voor de kavels VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west) en daar windparken te bouwen. Verder beschrijft de notitie waaraan het milieuonderzoek en de milieueffectrapporten voor de kavelbesluiten moeten voldoen.

In het windenergiegebied Hollandse Kust (west) worden behalve de twee windparken twee platforms (Alpha en Beta) gerealiseerd waar de stroom die de windturbines opwekken, samenkomt. Via een ondergrondse hoogspanningsverbinding gaat de stroom van de platforms op zee naar het transformatorstation aan de Zeestraat in de gemeente Beverwijk. Voor dit net op zee (platforms en hoogspanningskabels richting land) worden aparte besluitvormingsprocedures doorlopen. De kavelbesluiten op grond van de Wet windenergie op zee voorzien hier niet in.

Waarom is dit project nodig?

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in 2030 49 TWh duurzame elektriciteit wordt opgewekt met windenergie op zee. Om dat doel te behalen, heeft de overheid in de Routekaart 2030 gebieden op de Noordzee gekozen waar nieuwe windparken worden gebouwd. In 2030 gaat het in totaal om circa 40% van alle stroomverbruik in Nederland die wordt opgewekt met windenergie op zee. De realisering van windparken op zee draagt fors bij aan de verduurzaming van de Nederlandse energievoorziening. Windenergiegebied Hollandse Kust (west) is een van de gebieden die de overheid heeft gekozen om nieuwe windparken te bouwen.

Welke procedure wordt gevolgd?

Op grond van de Wet windenergie op zee neemt de Minister van Economische Zaken en Klimaat in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor elk windpark een kavelbesluit. In een kavelbesluit wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark gebouwd en geëxploiteerd mag worden. Voor zowel ontwerp-kavelbesluit VI als VII van windenergiegebied Hollandse Kust (west) is een milieueffectrapport (MER) opgesteld om de gevolgen voor het milieu en de gebruiksfuncties op de Noordzee in beeld te brengen. Een passende beoordeling als bedoeld in de Wet natuurbescherming maakt onderdeel uit van deze MER's. U kunt nu reageren op één of beide ontwerp-kavelbesluiten en de onderliggende stukken, waaronder het MER.

De nu ter inzage gelegde ontwerp-kavelbesluiten zijn een herziening van de eerder gepubliceerde versies die van vrijdag 5 februari 2021 tot en met donderdag 18 maart 2021 ter inzage hebben gelegen. In de huidige ontwerpen zijn wezenlijke wijzigingen beoogd ten opzichte van de oorspronkelijke ontwerpbesluiten. Naar aanleiding van onder meer de aangepaste Wet windenergie op zee (die een langere vergunningduur mogelijk maakt), het Besluit stikstofreductie en natuurverbetering (die de inzet van de bouwvrijstelling voor windparken op zee mogelijk maakt) en aspecten die in zienswijzen naar voren zijn gebracht, zijn de ontwerp-kavelbesluiten herzien.

Op het eerste ontwerpbesluit zijn binnen de reactietermijn zes reacties binnengekomen. Alle zienswijzen die zijn ontvangen naar aanleiding van het eerste ontwerp worden betrokken bij de definitieve kavelbesluiten, waarin zal worden aangegeven hoe met de zienswijzen op zowel het eerste als het tweede ontwerp rekening is gehouden.

Waar kon u de stukken inzien?

U kon de ontwerp-kavelbesluiten en milieueffectrapporten van 24 september 2021 tot en met 4 november 2021 digitaal inzien op www.rvo.nl/wind-op-zee-kavels-vi-en-vii-hollandse-kust-west. Op papier kon u deze stukken in dezelfde periode tijdens de reguliere openingstijden bekijken op het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Bezuidenhoutseweg 73, 2594 AC Den Haag. Hiervoor kon u een afspraak maken via telefoonnummer 070 379 89 79. U kon op vertoon van uw legitimatiebewijs de stukken inzien.

Zienswijzen

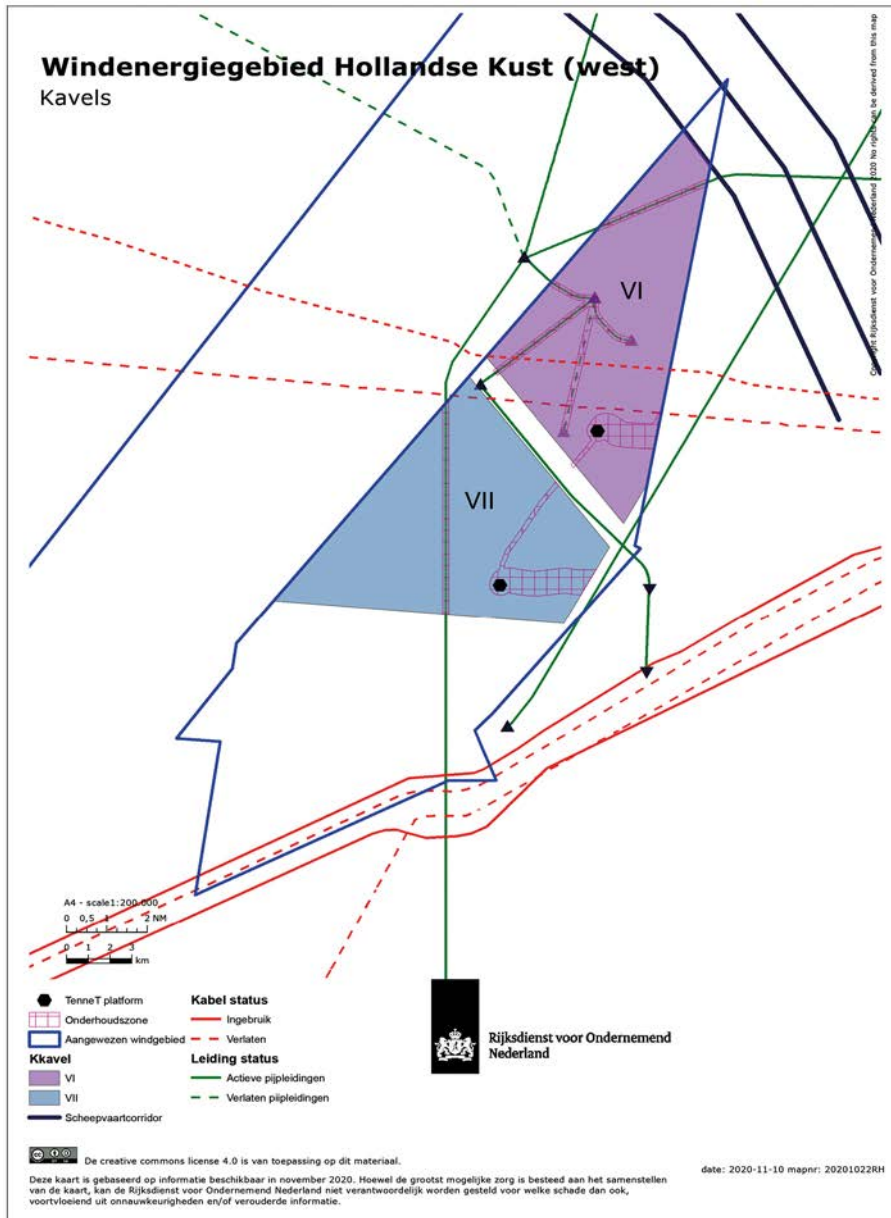
Op de ontwerp-kavelbesluiten zijn binnen de reactietermijn in totaal 7 zienswijzen. De zienswijzen zijn integraal opgenomen in deze inspraakbundel. U kunt deze inspraakbundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Wat is de verdere procedure?

De ontvangen zienswijzen, reacties en adviezen worden betrokken bij het vaststellen van de definitieve kavelbesluiten. De definitieve kavelbesluiten komen ter inzage te liggen. Dit wordt aangekondigd in onder andere de Staatscourant, in huis-aan-huisbladen en op www.bureau-energieprojecten.nl.

Kennisgeving ontwerp-kavelbesluiten VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west), Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Van vrijdag 24 september 2021 tot en met donderdag 4 november 2021 liggen de ontwerp-kavelbesluiten VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west) en de milieueffectrapporten opnieuw ter inzage. Deze kavelbesluiten worden voorbereid op grond van de Wet windenergie op zee. Iedereen kan gedurende de bovengenoemde termijn op de ontwerp-kavelbesluiten en/of de milieueffectrapporten (MER) reageren door het indienen van een zienswijze.

Wat gaat er gebeuren?

In het windenergiegebied Hollandse Kust (west) worden zo'n 50 kilometer ten westen van de kust van Noord-Holland twee windparken gebouwd met elk een vermogen van circa 700 megawatt (MW).

De op 9 november 2019 vastgestelde Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) geeft een toelichting op

het initiatief om kavelbesluiten te nemen voor de kavels VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west) en daar windparken te bouwen. Verder beschrijft de notitie waaraan het milieuonderzoek en de milieueffectrapporten voor de kavelbesluiten moeten voldoen.

In het windenergiegebied Hollandse Kust (west) worden behalve de twee windparken twee platforms (Alpha en Beta) gerealiseerd waar de stroom die de windturbines opwekken, samenkomt. Via een ondergrondse hoogspanningsverbinding gaat de stroom van de platforms op zee naar het transformatorstation aan de Zeestraat in de gemeente Beverwijk. Voor dit net op zee (platforms en hoogspanningskabels richting land) worden aparte besluitvormingsprocedures doorlopen. De kavelbesluiten op grond van de Wet windenergie op zee voorzien hier niet in.

Waarom is dit project nodig?

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in 2030 49 TWh duurzame elektriciteit wordt opgewekt met windenergie op zee. Om dat doel te behalen, heeft de overheid in de Routekaart 2030 gebieden op de Noordzee gekozen waar nieuwe windparken worden gebouwd.

In 2030 gaat het in totaal om circa 40% van alle stroomverbruik in Nederland die wordt opgewekt met windenergie op zee. De realisering van windparken op zee draagt fors bij aan de verduurzaming van de Nederlandse energievoorziening.

Windenergiegebied Hollandse Kust (west) is een van de gebieden die de overheid heeft gekozen om nieuwe windparken te bouwen.

Welke procedure wordt gevolgd?

Op grond van de Wet windenergie op zee neemt de Minister van Economische Zaken en Klimaat in overeenstemming met de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Minister van Infrastructuur en Waterstaat en de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor elk windpark een kavelbesluit. In een kavelbesluit wordt bepaald waar en onder welke voorwaarden een windpark gebouwd en geëxploiteerd mag worden. Voor zowel ontwerp-kavelbesluit VI als VII van windenergiegebied Hollandse Kust (west) is een milieueffectrapport (MER) opgesteld om de gevolgen voor het milieu en de gebruiksfuncties op de Noordzee in beeld te brengen. Een passende beoordeling als bedoeld in de Wet natuurbescherming maakt onderdeel uit van deze MER's. U kunt nu reageren op één of beide ontwerp-kavelbesluiten en de onderliggende stukken, waaronder het MER.

De nu ter inzage gelegde ontwerp-kavelbesluiten zijn een herziening van de eerder gepubliceerde versies die van vrijdag 5 februari 2021 tot en met donderdag 18 maart 2021 ter inzage hebben gelegen. In de huidige ontwerpen zijn wezenlijke wijzigingen beoogd ten opzichte van de oorspronkelijke ontwerpbesluiten. Naar aanleiding van onder meer de aangepaste Wet windenergie op zee (die een langere vergunningduur mogelijk maakt), het Besluit stikstofreductie en natuurverbetering (die de inzet van de bouwvrijstelling voor windparken op zee mogelijk maakt) en aspecten die in zienswijzen naar voren zijn gebracht, zijn de ontwerp-kavelbesluiten herzien.

Op het eerste ontwerpbesluit zijn binnen de reactietermijn zes reacties binnengekomen. Alle zienswijzen die zijn ontvangen naar aanleiding van het eerste ontwerp worden betrokken bij de definitieve kavelbesluiten, waarin zal worden aangegeven hoe met de zienswijzen op zowel het eerste als het tweede ontwerp rekening is gehouden.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt de ontwerp-kavelbesluiten en milieueffectrapporten van 24 september 2021 tot en met 4 november 2021 digitaal inzien op www.rvo.nl/wind-op-zee-kavels-vi-en-vii-hollandse-kust-west. Op papier kunt u deze stukken in dezelfde periode tijdens de reguliere openingstijden bekijken op het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, Bezuidenhoutseweg 73, 2594 AC Den Haag. Hiervoor kunt u een afspraak maken via telefoonnummer 070 379 89 79. U kunt op vertoon van uw legitimatiebewijs de stukken inzien.

Neem contact op met het Bureau Energieprojecten als u de documenten niet digitaal kunt lezen en niet naar het ministerie kunt komen. Dan wordt in overleg gezocht naar een maatwerkoplossing.

Hoe kunt u een zienswijze indienen?

Iedereen wordt in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen. In een zienswijze laat u weten wat u vindt van één of beide ontwerpbesluiten en/of één of beide milieueffectrapporten. U kunt hierbij denken aan:

- Staan er naar uw mening onjuistheden in het ontwerpbesluit of in het MER?
- Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?
- Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

- Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

We stellen het op prijs als u aangeeft op welk deel van een ontwerp-kavelbesluit, het milieueffectrapport of de onderliggende stukken u reageert en u uw zienswijze onderbouwt met argumenten.

U kunt een zienswijze indienen van 24 september 2021 tot en met 4 november 2021. Dat kan op verschillende manieren:

- Bij voorkeur digitaal via het reactieformulier op www.bureau-energieprojecten.nl onder 'Wind op zee. Kavels Hollandse Kust (west) VI en VII'. U krijgt dan per brief een ontvangstbevestiging. U kunt niet reageren per e-mail.
- Per post door een brief te sturen naar:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Kavelbesluiten VI en VII Hollandse Kust (west)
Postbus 111
9200 AC Drachten

Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan kunnen wij u per brief een ontvangstbevestiging sturen.

Wij gaan zorgvuldig om met uw persoonsgegevens en gebruiken deze alleen voor het doel waarvoor u ze heeft achtergelaten. Ook bewaren wij uw gegevens niet langer dan nodig. U vindt meer informatie over het privacybeleid op www.bureau-energieprojecten.nl.

Wat is de verdere procedure?

De ontvangen zienswijzen, reacties en adviezen worden betrokken bij het vaststellen van de definitieve kavelbesluiten. De definitieve kavelbesluiten komen ter inzage te liggen. Dit wordt aangekondigd in onder andere de Staatscourant, in huis-aan-huisbladen en op www.bureau-energieprojecten.nl.

Wilt u meer weten?

Meer informatie over Wind op zee, Kavelbesluiten VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west) en alle bijbehorende stukken vindt u op www.rvo.nl/wind-op-zee-kavels-vi-en-vii-hollandse-kust-west. Heeft u naar aanleiding daarvan nog vragen? Dan kunt u Bureau Energieprojecten bellen via telefoonnummer 070 379 89 79.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale zienswijzen/reacties

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de zienswijze opzoeken. Door te klikken op uw zienswijzenummer wordt u automatisch doorverwezen naar de zienswijze. De zienswijzen zijn opgenomen vanaf pagina 10.

Zienswijzen op ontwerpkaavelbesluiten 'VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west)'

Registratienummer	Zienswijzenummer
202100642	202100642
202100643	202100643
202100644	202100644
202100645	202100645
202100646	202100646
202100647	202100647
202100648	202100648

Alfabetisch overzicht organisaties en zienswijzen/reacties

Zienswijzen op ontwerpkaavelbesluiten 'VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west)'

Registratienummer	Organisatie
202100642	Siemens Gamesa, S-GRAVENHAGE
202100643	OW Belgium Netherlands (Ocean Winds), BRUSSEL
202100644	NWEA, UTRECHT
202100645	Eneco Wind B.V. , ROTTERDAM
202100646	Nederlandse Vissersbond, URK
202100647	SSE Renewables, AMSTERDAM
202100648	Parkwind, LEUVEN

Zienswijzen 202100642 tot en met 202100648

Verzonden: 11/3/2021 3:26:16 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Wind op zee - Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Prinses Beatrixlaan
Huisnummer: 800
Postcode: 2595 BN
Woonplaats: s-Gravenhage
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Siemens Gamesa

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/09/Herzien-Ontwerp-kavelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west.pdf> en

<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/09/Herzien-Ontwerp-kavelbesluit-VII-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west.pdf>

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Pagina 8: Voorschrift 3 bepaalt dat ten hoogste 60 turbines worden geplaatst van ten minste 14 MW. Het totale rotoroppervlak is maximaal 2.280.780 m².

Met deze restrictie wordt er indirect een voorkeur gegeven aan windturbines met een lage capaciteitsfactor. Onze voorkeur zou zijn om naar de specifieke vermogensdichtheid te kijken (W/m²) per turbine. Immers een hoge capaciteitsfactor is gunstig voor de benutting van de netaansluiting. Gegeven de gepubliceerde MER en de planning is het wenselijk om voor de huidige HKW projecten de gepubliceerde 220 meter rotor te vergroten naar 236 meter. Dit uiteraard afhankelijk van de ecologische ruimte. Het totaal benodigde rotoroppervlakte zou dan worden 60 x 236 m rotor = 2.624.612 m². Dit valt binnen de bandbreedte van de uitersten in de MER, waar een maximale rotoroppervlakte van 2.873.400 m² is gegeven. Het is niet wenselijk om een nieuwe MER uit te voeren i.v.m. tijdpad.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

nee

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

nee

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

nee

Verzonden: 11/3/2021 3:36:47 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Wind op zee - Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten
Achternaam:
Tussenvoegsel(s):
Voorletters:
Straat: Simon Bolivarlaan
Huisnummer: 34
Postcode: 1000
Woonplaats: 1000 Brussel
Land: België
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens: Ocean Winds
Organisatie: OW Belgium Netherlands (Ocean Winds)

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

Beide besluiten

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

zie bijlage 5

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

zie bijlage 5

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Zie bijlage 5

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Opmerkingen, vraag tot verduidelijking en aanpassingen

84681734_7023909_2021104_HKW_ZIenswijze_Herzien_kavelbesluit_HKW_VI_en_VII_OW.pdf

Aan: Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Kavelbesluiten VI en VII Hollandse Kust
(west) ontwerp-kavelbesluiten
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Betreft: Ocean Winds' zienswijze op Herzien Ontwerp-kavelbesluiten Wind op zee
Hollandse Kust (west)

Geachte heer, mevrouw,

Graag wenst OceanWinds zich in de eerste plaats aan te sluiten bij de zienswijze van de Nederlandse WindEnergie Associatie op het Herzien Ontwerp kavelbesluit voor HKWVI en HKWVII. In volgend schrijven kan u aanvullende opmerkingen en zienwijze van Ocean Winds terugvinden m.b.t. het Herziene Ontwerp-kavelbesluit voor HKW VI en HKWVII.

We hebben deze zienswijze onderverdeeld in volgende aspecten.

- 1) Aanpassingen ten gevolge van onze gecommuniceerde zienswijze gedateerd xx/xx/xxxx
- 2) Bijkomende vraagstelling en verduidelijking tot van de kavelbesluiten

1) Voortgaand op onze vorige zienswijze zien wij geen aanpassingen met betrekking tot de aangehaalde aspecten zoals beschreven in onze brief gedateerd 18/03/2021 hebben we geen aanpassingen of verduidelijkingen gezien over onderstaande paragrafen. Voor de volledigheid herhalen we deze zienswijze.

Paragraaf 2.4. Het Noordzeeprogramma 2022-2027 bepaalt het medegebruik, maar is nog in uitvoering. Dit brengt onzekerheid met zich mee over te nemen voorzieningen, bv. Vissers die tussen de windturbines gaan vissen zullen extra veiligheidsmaatregelen nodig hebben (camera's, monitoring van turbines op afstand, extra aanvaringsgevaar...). Dit medegebruik zou verder dienen gespecificeerd te worden in de het kavelbesluiten om onzekerheid betreffende de gevolgen en de te nemen maatregelen te kunnen inschatten.

Paragraaf 4.2.2. Bij de verwijdering van UK-NL14 is niet duidelijk welke delen zullen worden weggehaald. Bij kruising met infield-kabels of plaatsing van turbine fundering vlakbij zal deze communicatiekabel lokaal moeten worden verwijderd, wat enkele complicaties kan veroorzaken (bijv. Oudere communicatiekabels hebben radioactieve repeaters, het uittrekken van de kabel kan enige tijd duren, etc.) en kosten met zich meebrengt. Het lijkt aangewezen dat de kosten voor het plaatselijk weghalen kan verhaald worden op de oorspronkelijke eigenaar dan wel er een duidelijk beeld is waar de desbetreffende kabel niet door de eigenaar zal verwijderd worden en welke de

eigenheid is van deze kabel.

4/11/2021: Bijkomend stellen we vast dat Kavel VI and VII gealigneerd zijn.

Paragraaf 6.7.3: Voor een van de helikoptercorridors moeten maatregelen worden genomen, omdat de veiligheidshoogte van 304 meter boven de maximale tiphoogte van 304 meter niet altijd haalbaar is. Hier wordt verwezen naar het HMR. Wij zouden verwachten dat het HRM, indien niet opgehoften, beschikbaar wordt gesteld of de krijtlijnen hiervan worden opgenomen in het kavelbesluit zodat de impact hiervan kan ingeschat worden.

Paragraaf 6.10.3 De eventuele te behouden buisleidingen (ook de niet meer gebruikte leidingen kunnen blijven bestaan voor mogelijk toekomstig gebruik) hebben af en toe onderhoud nodig. Een indicatie van frequentie en de duur van onderhoud lijkt ons hier op zijn plaats.

Paragraaf 6.12.4 en 7.8.4 Baken-, AIS en radarapparatuur worden door de overheid verstrekt samen met materiaal voor vogeldetectie en vleermuisdetectie, nautische apparatuur. De projecteigenaar moet zorgen voor ruimte, de nodige bevestigingspunten, IT-aansluiting en stroom, evenals de boten om overheidspersoneel naar de apparatuur te brengen voor onderhoud en installatie van deze apparatuur. Hier verwachten wij een duidelijkere omschrijving van het te bevestigen materiaal (omvang, gewicht) zodoende de impact van en het design van bevestigingspunten te kunnen bepalen, het aantal nodige bevestigingspunten alsook een indicatie van de onderhoudsfrequentie van deze apparatuur te verkrijgen.

4/11/2021: Voorts zijn er bijkomende bepalingen opgenomen die volgen uit richtlijnen van verlichting. Zie bijkomende beschrijving en opmerkingen betreffende paragraaf 6.3.2.

Paragraaf 7.3.3 In vergelijking met voorgaande kavelbesluiten, werden de geluidsnormeringen anders voorgesteld en verstrengd. We begrijpen dat dit voor uniformiteit zorgt wat zeker als wenselijk beschouwd kan worden. Echter kan dit tot een vermindering in flexibiliteit in het programma leiden, alsook tot meerkosten, zonder aangetoonde verminderend effect van dergelijke limitatie. De gezondheid van de bruinvissen in acht nemend, wensen we graag verdere flexibilisering te onderzoeken.

Paragraaf 7.8.3. In hoeverre mogen de maatregelen worden beperkt als de projecteigenaar via sonargeluidmeting kan aantonen dat vleermuizen niet aanwezig zijn en / of als projecteigenaar aanvullende maatregelen zou hebben genomen om vleermuizen via sonargeluid weg te drijven (zelfde principe als de ramp up bij bruinvissen bij het heien van de monopiles).

Paragraaf 7.8.4. Vogeltrek: de minister bepaalt 48 uur van tevoren wanneer het windpark met een laag toerental moet draaien. Er wordt gesteld dat er twee keer per jaar een grote trek van vogels kan worden waargenomen. Hier zou je ook een indicatie van de overheid verwachten (op basis van kennis van de vogelaars, MER of anders) over de duur van dergelijke afregeling. Indien deze afregeling langer duurt dan verwachting, of een afregeling oneigenlijk heeft moeten plaatsvinden zou een compensatiemechanisme op zijn plaats zijn.

III. Voorschriften:

Het lijkt ons aangewezen in de voorschriften voor elk type bufferzone (leidingen, buisleidingen, straalverbindingen, uxos, scheepwrakken of overdraai van de wieken en of tijdelijke aanwezigheid van installatieschepen (bvb. Jack-ups) mogelijk is.

Voorschrift 8: Herziening van de garantie voor sloop van het windpark: een herziening na 12, 24 en één jaar voor verwijdering van het windpark op verzoek: het is niet duidelijk of dit een louter indexeringsherziening is of dat het basisbedrag van 120 k € volledige kan worden herzien naar boven of naar onder. Een herziening naar boven zou een onvoorziene kost met zich meebrengen en lijkt ons niet aangewezen.

2) Tevens heeft OW in de voorbereiding van de bieding enkele aspecten opgemerkt die bijkomend limiterend kunnen zijn.

Paragraaf 6.3.2 en verder beschreven in Voorschrift 4, item 10 (e) De kleur van turbines worden gelimiteerd tot 1 enkele kleur. Echter is gesteld dat de zichtbaarheid van de turbine vanop de kust beperkt is. Het voorschrift van de kleur heeft bijgevolg enkel een uniformiteits-overweging, waardoor de flexibiliteit van de ontwikkelaar verminderd. Dit laat ook niet toe om een logo te plaatsen, of enkele accenten aan te brengen. OW stelt voor om ook in het kader van andere maatregelen, en voor optimale flexibiliteit toe te laten, zelf tot een overeenkomst te komen met de betreffende autoriteiten.

Eenzelfde limitatie wordt ondervonden bij de voorschriften betreffende de luchtvaartverlichting.

OW stelt voor om aan dit voorschrift toe te voegen: "Mits toestemming van alle betrokken autoriteiten, kunnen er uitzonderingen op deze voorschriften bekomen worden."

Paragraaf 6.3.2, 6.12 en verder beschreven in Voorschrift 4, item 10 (f). Dit voorschrift is onder meer afgeleid uit de AILA-aanbevelingen en dus is in se geen richtlijn. In de beschrijving van het voorschrift wordt opgenomen dat voor de toename van de veiligheid, herkenningstekens dienen voorzien te worden met een indirecte belichting.

- 1) Indirect belichting wordt beschreven als "belichting waarbij 90 tot 100 % van het licht op een ander reflecterend oppervlak wordt gericht, en niet direct op het te verlichten stuk".
- 2) Dit voorschrift kadert in het garanderen van de veiligheid en vergemakkelijken van reddingsoperaties.

OW stelt voor om dit lid als dusdanig verder uit te diepen, en hiervoor volgende aanpassing door te voeren: "*In voorschrift 4, tiende lid, is de verplichting opgenomen dat alle turbines zijn voorzien van goed zichtbare herkenningstekens/identificatiecodes die direct verlicht kunnen worden met een eigen lichtbron van lage lichtsterkte om de veiligheid van de scheepvaart te garanderen, en reddingsoperaties faciliteren. De herkenningstekens zijn met intervallen van 120 graden gepositioneerd op het transitiestuk of de mast. De*

identificatiecodes zijn duidelijk leesbaar vanaf een positie op 3 meter boven MSL en ten minste 150 meter afstand van de turbine."

Paragraaf 7.5.2 en verder beschreven in Voorschrift 3. Er wordt gesproken van rotorhoogte, echter is dit niet gedefinieerd. Aangezien de rotor een groot oppervlakte omvat, lijkt het aangewezen dit verder te specificeren.

Wij zijn steeds bereid tot verdere toelichting,

[Redacted]

[Redacted]

Tel: [Redacted]

Verzonden: 11/3/2021 4:04:19 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Wind op zee - Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Arthur van Schendelstraat
Huisnummer: 550
Postcode: 3511 MH
Woonplaats: Utrecht
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Branchevereniging
(Mede) namens: De Nederlandse Windenergie Associatie
Organisatie: NWEA

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

Ontwerp Kavelbesluiten Hollandse Kust West

84682845_7024035_Aanvullende_Zienswijze_NWEA_-
_Ontwerpkavelbesluiten_Hollandse_Kust_West.pdf

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Nee. Voor opmerkingen, zie bijlage.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Ja

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Ja, zie bijlage

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Zie bijlage.

Aan:

Bureau Energieprojecten

Inspreekpunt Kavelbesluiten VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten

Postbus 111

9200 AC Drachten

Utrecht, 3 november 2021

Betreft: NWEA aanvullende zienswijze ontwerp-kavelbesluiten HKWest

Graag maakt de Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA) gebruik van de geboden gelegenheid om een aanvullende reactie te geven op de ontwerp-kavelbesluiten Hollandse Kust West. NWEA is een brancheorganisatie die het merendeel van de op het gebied van windenergie actieve bedrijven verenigt. NWEA ondersteunt de planmatige uitrol van windenergie op zee zoals door de overheid momenteel wordt uitgevoerd, waarbij zoveel mogelijk ruimte wordt geboden om de laatste technologische ontwikkelingen te kunnen toepassen.

Randvoorwaarden windturbine

- Het ontwerp-kavelbesluit stelt een limiet aan het aantal windturbines, het maximale rotoroppervlak en de maximale as-hoogte, tiphoogte en – laagte. De combinatie van de aanvankelijk geformuleerde eisen beperkte zeer het merk en type windturbine dat geplaatst zou kunnen worden. Hiermee werd geen level playing field geboden.

De toegezegde wijziging van de maximaal toegestane rotordiameter naar 236 meter wordt op prijs gesteld. Dit biedt meer ruimte v.w.b. de mogelijkheden in turbinekeuze. Daarbij dient wel te worden opgemerkt dat de herziene rotordiameter niet optimale ruimte laat voor innovatie en concurrentie op basis van de verwachte stand der techniek in 2025. Met de maximaal toegestane tiphoogte van 304 meter had een maximum rotordiameter van 260 meter wel deze optimale ruimte geboden.

Vergunningsduur

- Het gesprek tussen EZK/RVO en NWEA over redenen om te kiezen voor 35 jaar vergunningsduur was constructief. Desondanks adviseert NWEA de vergunningsduur van 40 jaar op te nemen in het kavelbesluit. Een veertigjarige vergunning is volgens NWEA te rechtvaardigen kijkend naar technische levensduur en zorgt voor een substantiële verbetering van de business case voor ontwikkelaars. Inclusief ontwikkel-, bouw- en verwijderperiode is 40 jaar nodig om de volle technische levensduur van 35 jaar te kunnen benutten. Een langere vergunningsduur biedt een betere business case wanneer hierdoor de operationele fase 30-35 jaar beslaat, vandaar ook de aanstaande wijziging in de Wet Windenergie op Zee.

- Kostenreductie is van toenemend belang, gezien de onzekere prijsontwikkeling van elektriciteit, alsook de uitblijvende zekerheid van toenemende elektriciteitsvraag. Bovendien voorziet het kavelbesluit in de verplichting om kort na de operationele fase te beginnen met het ontmantelen van het windpark om onnodig ruimtegebruik te voorkomen. Indien er nog zorgen zijn rondom onnodig ruimtebeslag, zou het kavelbesluit kunnen voorzien in het teruggeven/intrekken van de vergunning zodra ontmanteling voltooid is. NWEA verzoekt dan ook om het kavelbesluit eerst vast te stellen na in werking treden van de Wijziging van de Wet windenergie op zee (EK 35.092, Ondersteunen opgave windenergie op zee).
- Als de vergunningsduur niet op 40 jaar wordt gesteld, stelt NWEA voor om bij de publicatie van de tender ook een toetsingskader beschikbaar te stellen op basis waarvan op een later moment besloten zal worden tot een verlenging naar 40 jaar.

Stikstof

- De partiële vrijstelling is van toepassing tijdens de constructiefase van een windpark. Geldt deze vrijstelling ook voor de operationele fase?

Biodiversiteit

- Het ontwerp-kavelbesluit legt de focus op kunstmatige structuren, waaronder buizen. Deze wordt gezien als verrassend nadat onderzoek van Deltares uitwees dat buizen het risico lopen dicht te slibben. Daarbij zijn de kunstmatige structuren slecht opschaalbaar vanwege de hoeveelheid tilbewegingen en relatief duur in het aanbrengen. NWEA stelt voor artikel 7.d algemener te formuleren. Dit biedt de operator meer ruimte bij het vinden van effectieve oplossingen v.w.b. het stimuleren van de biodiversiteit.
- De eisen die worden gesteld aan de aantallen en de grootte van spleten en hopen in de steenbestorting is zeer stringent. Juist deze groottes tussen de steenbestorting zijn lastig te definiëren of te garanderen. Daarnaast is niet goed bekend welke dieren holtes van bepaalde afmetingen behoeven. De suggestie is de steengrootte te definiëren om hiermee een level playing field te creëren voor de aanbiedende partijen.
- Uit onderzoek is het gebied geschikt is gebleken voor platte oesters. Dit komt helaas in de focus, welke m.n. op kabeljauw ligt, niet naar voren. Aanvullend voordeel van oesters is dat zij biobouwer zijn. Zij vergroten de kans dat ze zich verder uitbreiden dan alleen de geplaatste structuren zelf.
- Voor de maatregelen benoemd in 7.b, 7.c en 7.d wordt het monitoringsprogramma verzorgd door de overheid. De operator zou graag zien dat de meeste recente kennis, ten opzichte van de voorgestelde maatregelen om de verhoogde biodiversiteitsdoelen te halen, wordt meegenomen in de kavelbesluiten. Het bovenstaande punt (onderzoek Deltares werking buizen) illustreert dit in detail. Het overkoepelende doel (verhoogde biodiversiteit) moet altijd zwaarder meewegen dan de specifieke maatregel.

Aanvaringslachtoffers onder vogels bij massale vogeltrek

- Bij de uitwerking van het trekvogelmodel dient de eis *'dat een eventuele aanwijzing door de minister minimaal 48 uur voorafgaand aan de betreffende nacht gemeld moet zijn bij de operator'* te worden toegevoegd. Dit is nodig als garantie voor de operator. Weliswaar is in de overwegingen van het besluit een *'naar verwachting 48 uur'* opgenomen, maar dit is te onduidelijk en geeft juridisch te weinig zekerheid. De 48 uur grens is een belangrijke randvoorwaarde voor de exploitbaarheid van het park en kan er geen 'ruis' over ontstaan bij het ontwikkelen van het model. Hierbij verwijzen we naar de regeling zoals opgenomen bij windparken rondom de Eemshaven, waar de provincie Groningen zich uitdrukkelijk aan die 48 uur heeft geconformeerd.
- Om technische innovatie te faciliteren suggereert NWEA om de reductie van het aantal rotaties per minuut per windturbine in dit voorschrift te veranderen van 2 naar 2,5.
- 4.3.a: Graag omwille van de helderheid de desbetreffende vogelmigratieperiodes expliciet in dit voorschrift erbij vermelden.
- 4.3.b: Voor de kostefficiëntie en uitvoerbaarheid is het van belang om in een vroeg stadium (vóór het gedetailleerde ontwerp wordt opgesteld) informatie te ontvangen over de technische details alsook de locatie van het genoemde systeem.

Bruinvissen, zeehonden en vissen

- 4.2.c. Omwille van de duidelijkheid is het wenselijk dat dit voorschrift een helderdere omschrijving bevat van de genoemde meetvereisten, waaronder of deze geluidsmetingen in real-time moeten plaatsvinden.
- 4.2.d: Omwille van de duidelijkheid is het wenselijk dat dit voorschrift een heldere eis stelt m.b.t. de frequentie van de genoemde geluidsmetingen.
- 4.2.h: NWEA adviseert om dit voorschrift flexibeler te maken. Wij vinden het van groot belang dat ruimte wordt geboden aan onderzoek en waarden dat daarbij tijdelijk een overschrijding van de geluidsnorm kan worden geaccepteerd. Echter, wij zetten vraagtekens bij de gestelde maximale tijdsduur van 25 minuten per heipaal: wanneer bijvoorbeeld de effectiviteit van een hamer of hamerdemper wordt getest, kan deze niet na 25 minuten weer worden vervangen.

Archeologie / cultuurhistorie locaties

- We zien graag opgenomen in voorschrift 4.8 en 4.9 (resp. maatregelen ter bescherming van (afgesloten) mijnbouwputten en archeologie en cultuurhistorie) dat overdraai is toegestaan in de 100-meter zones.

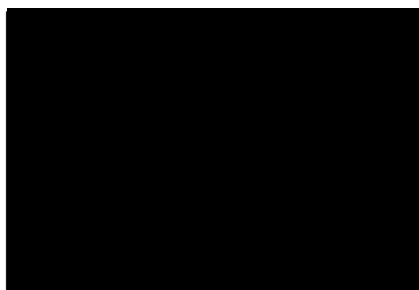

Straalverbindingen

- In paragraaf 6.11.3 is toegelicht dat in het kavelbesluit geen (bindende) ruimtelijke reservering/uitsluiting wordt opgenomen voor de straalverbindingen die de kavel doorkruisen. Met de beschikbare informatie is het echter nog steeds niet volledig duidelijk met welke eventuele beperkingen de ontwikkelaar rekening moet houden mocht platform P6-A niet verwijderd zijn bij aanvang van de bouw van het windpark en er geen gebruik wordt gemaakt van het 4G-netwerk. NWEA stelt daarom voor om deze bepalingen omtrent straalverbindingen uit het kavelbesluit te houden.

Indien gewenst lichten wij bovenstaande graag nader toe in een gesprek.

Hoogachtend,

Verzonden: 11/3/2021 4:17:55 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Wind op zee - Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Marten Meesweg
Huisnummer: 5
Postcode: 3068 AV
Woonplaats: Rotterdam
Land: Nederland
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Eneco Wind B.V.

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

Ja, zie bijlage

84683244_7024135_20211103_Eneco_zienswijze_herziening_ontwerpkavelbesluiten_HKW est.pdf

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Ja, zie bijlage

84683244_7024136_20211103_Eneco_zienswijze_herziening_ontwerpkavelbesluiten_HKW est.pdf

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

Ja, zie bijlage

84683244_7024137_20211103_Eneco_zienswijze_herziening_ontwerpkavelbesluiten_HKW est.pdf

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

Ja, zie bijlage

84683244_7024138_20211103_Eneco_zienswijze_herziening_ontwerpkavelbesluiten_HKW est.pdf

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Ja, zie bijlage

84683244_7024139_20211103_Eneco_zienswijze_herziening_ontwerpkavelbesluiten_HKW est.pdf

Postbus 19020, 3001 BA Rotterdam

Bureau Energieprojecten
 Inspraakpunt Kavelbesluiten VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten
 Postbus 111
 9200 AC Drachten

Rotterdam, 3 november 2021

Telefoon: [REDACTED]
 Kenmerk: 20211103GH/JS

Eneco zienswijze herziening ontwerp-kavelbesluiten HKWest

Beste mevrouw, heer,

Graag maken wij gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen over de herziene ontwerp-kavelbesluiten Hollandse Kust (west).
 Rotoroppervlak beperking

Voorschrift 3, eerste, derde en zevende lid, bepaalt dat ten hoogste 60 turbines worden geplaatst van ten minste 14 MW. Het totale rotoroppervlak is maximaal 2.280.780 m². Met de aanscherping van de bandbreedte op deze aspecten is beoogd de negatieve gevolgen voor het aan te wijzen Natura 2000- gebied te beperken.

In de herziene Ontwerp-kavelbesluiten wordt uitgegaan van het totale rotoroppervlak tot maximaal 2.280.780 m², gebaseerd op een ruimtebeslag van 60 windturbines met een 220m rotor. Dit negeert het feit dat zowel Vestas als SGRE een windturbine met een 236m rotor aanbieden waarvoor geldt dat die tijdig commercieel beschikbaar komen op de markt en zich aldus kwalificeren voor de HKW tender. De aanscherping leidt ertoe dat het aantal windturbines voor zowel Vestas als SGRE binnen het gestelde rotoroppervlak beperkt blijft tot 52. Met de SGRE windturbine is het daarmee onmogelijk geworden het 3,4 TWh-criterium te behalen. Uitsluiting van deze windturbine van de selectie zal leiden tot het wegvallen van competitie op de windturbine markt. Bovendien leidt deze aanscherping er ook toe dat overplanting-mogelijkheden worden geblokkeerd, terwijl dat nu juist zo belangrijk kan zijn i.v.m. de doelstelling van de systeemintegratie-tender (Kavel VII).

Inmiddels hebben we begrepen dat er overeenstemming is over een aanpassing van de Passende Beoordeling, met daarin 60 turbines met een maximum rotordiameter van 236 meter en dat daarmee het level playing field t.a.v. beschikbare turbines wordt geborgd. Dat is positief. Echter, om vertraging in de voorbereiding van biedingen en mogelijke spanning op het halen van de tender deadline te voorkomen, achten wij het wenselijk om het maximale rotoroppervlak zoals beschreven in het MER niet te overschrijden (47 WTGs x 279m = 2,873,400m²).

Minimale turbine-ashoogte

Voorschrift 3, zesde lid, bepaalt een minimale turbine-ashoogte van 135 meter boven MSL. Dit was in het oorspronkelijke ontwerp 135,5 meter. De ashoogte van (afgerond) 135 meter is voorgeschreven om te waarborgen dat de toegestane bandbreedte van het windpark in overeenstemming is met de bandbreedte als gehanteerd in relatie tot het gemodelleerde aantal aanvarings-slachtoffers onder vogels in het Kader ecologie en cumulatie (KEC).

Ten aanzien van de opmerking op pagina 55 (par. 7.2) over de turbine omvang in Borssele en HKZ in relatie tot de inzichten van het KEC: Inmiddels is de KEC 3.0 informatie verouderd ten aanzien van ecologische impact van HKW. Wordt in een update rekening gehouden met het KEC 4.0 scenario? Zo niet, kunnen wij ervan uitgaan dat we het KEC 4.0 als leidraad nemen voor de ecologische innovaties binnen de HKW tender?

Stikstof en inspanningsverplichting

Voorschrift 4, vijfde lid, bevat een inspanningsverplichting om de emissie van stikstofverbindingen naar de lucht in de bouw- en verwijderingsfase te beperken. Het oorspronkelijke ontwerp bevatte een gekwantificeerd en bindend emissieplafond. Deze bepaling wordt gelet op de wettelijke voorziening als bedoeld in artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming en artikel 2.5 Besluit natuurbescherming niet langer passend geacht. Met het vervangende voorschrift wordt aangesloten bij de aanpak van het (voorgestelde) artikel 7.19a van het Besluit bouwwerken leefomgeving, dat voor windparken in de EEZ niet van toepassing is. Een nadere motivering is opgenomen in paragraaf 7.8.7. - Aan voorschrift 4, achtste lid, is een coördinatentabel toegevoegd van de in de kavel aanwezige (afgesloten) mijnbouwputten.

[...]

Verder op pagina 70 (par. 7.6.4): In voorschrift 4, vijfde lid, is vastgelegd dat de vergunninghouder bij de aanleg- en verwijderingswerkzaamheden emissiereducerende maatregelen treft. De resterende emissies in de tijdelijke aanleg- en verwijderingsfase zijn niet van negatieve invloed op de omvang en ruimtelijke verdeling van de bestaande 'depositiedeken' die wordt veroorzaakt door de doorlopende inzet van al het zich in Nederland bevindende bouw materieel. De maatregelen worden door de vergunninghouder beschreven in de werkplannen als bedoeld in artikel 6.16 e, derde lid, van het Waterbesluit, en ook 94 voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat. Uit de AERIUS-berekening, die als bijlage is opgenomen bij de passende beoordeling, volgt dat de stikstofdepositie als gevolg van het doorlopend onderhoud aan het windpark verwaarloosbaar kan zijn, afhankelijk van de wijze waarop het onderhoud wordt uitgevoerd. Mede bepalend zijn bijvoorbeeld de kenmerken van de gebruikte vaartuigen. In voorschrift 4, vijfde lid is vastgelegd dat de vergunninghouder het onderhoud aan het windpark zodanig moet uitvoeren dat er geen additionele stikstofdepositie plaatsvindt op de stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden. De vergunninghouder werkt dit uit in een plan van aanpak, dat wordt voorgelegd aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat. 95

[...]

Verder op p. 77 (par. 7.8.7): Om de depositie van stikstof in de Nederlandse Natura 2000-gebieden te beperken is in dit kavelbesluit een inspanningsverplichting opgenomen om de emissie van stikstofoxiden bij de werkzaamheden in de aanlegfase en verwijderingsfase zoveel als redelijkerwijs mogelijk te beperken (voorschrift 4, vijfde lid). In de door de vergunninghouder op te stellen werkplannen voor de aanleg en ontmanteling zal worden vermeld welke emissiereducerende maatregelen worden genomen. Met deze bepaling in het kavelbesluit is aansluiting gezocht bij de aanpak van het (voorgestelde) artikel 7.19a van het Besluit bouwwerken leefomgeving, dat voor windparken in de EEZ niet van toepassing is. Om stikstofdepositie in de daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden te voorkomen als gevolg van de inzet van vaartuigen tijdens de onderhoudsfase van het windpark is in voorschrift 4, vijfde lid, vastgelegd dat de vergunninghouder daartoe passende maatregelen treft.

Uit de betrokken stikstof passages blijkt dat voor zowel tijdens de aanleg- en verwijderingsfase een inspanningsverplichting geldt voor het zoveel als redelijkerwijs mogelijk beperken van stikstof emissie. Voorts dat deze inspanning in de op te stellen werkplannen moet worden opgenomen.

Dit betekent dat de inhoud en reikwijdte van de inspanning eerst na het verkrijgen van de vergunning en voor het starten van de aanleg in overleg met Rijkswaterstaat als bevoegd gezag wordt vastgesteld.

Het is echter van belang, gelet ook op het karakter van de tendercriteria, om zo spoedig mogelijk (liefst ook ruim voorafgaand aan de sluiting van de HKW-tender) meer inzicht te hebben/krijgen in hetgeen als 'redelijk' dient te worden beschouwd.

Voor de onderhoudsfase geldt dat de vergunninghouder specifiek bij de inzet van vaartuigen stikstofdepositie in de daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden dient te voorkomen en daarvoor passende maatregelen treft. Het is ook voor dit voorschrift vooralsnog niet duidelijk wat de inhoud en reikwijdte is, juist ook omdat 'depositie' wat anders is dan 'emissie', hetgeen invloed heeft op de reikwijdte van de mogelijk te nemen maatregelen.

Uiteraard zijn wij bereid om bovenstaande opmerkingen in een overleg nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Verzonden: 11/4/2021 10:31:57 AM

Onderwerp: Zienswijze

Project: Wind op zee - Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten

Achternaam: [REDACTED]

Tussenvoegsel(s):

Voorletters: [REDACTED]

Straat: Het Spijk

Huisnummer: 20

Postcode: 8321 WT

Woonplaats: Urk

Land: Nederland

Telefoonnummer: [REDACTED]

E-mailadres: [REDACTED]

Als: Maatschappelijke organisatie

(Mede) namens:

Organisatie: Nederlandse Vissersbond

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

De zienswijze is als bijlage toegevoegd in bijlage 1. De zienswijze heeft betrekking op de ontwerpbesluiten voor Kavels VI en VII Hollandse Kust (west). Voor onderbouwing van onze zienswijze en verdere toelichting verwijs ik u graag naar onze zienswijze in bijlage 1.

84701828_7025949_2e_zienswijze_ontwerp_kavelbesluit_Hollandse_Kust_(west).pdf

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

Nee.

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

De beroepsvisserij pleit voor het ontzien van belangrijke visbestekken, de zogenaamde 'visserij hotspots', bij het bestemmen van gebieden voor windenergie, het maken van afspraken aangaande de

onderlinge afstand tussen individuele windturbines en bijvoorbeeld over het diep(er) in de zeebodem

plaatsen en houden van de kabels van en naar de windparken. Op deze wijze kan er een situatie worden gecreëerd waarbij er voor de beroepsvisserij visserijmogelijkheden deels blijven behouden om

te kunnen vissen in en nabij de windparken.

Voor een verdere toelichting verwijs ik u graag naar onze zienswijze in bijlage 1.

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

De beroepsvisserij is een erkend belang op de Noordzee. Het plaatsen van nieuwe windmolenparken

op zee betekent voor de beroepsvisserij een beperking voor het uitvoeren van een commerciële (beroeps-)visserij. In de reeds bestaande en al gegunde windmolenparken heeft de overheid er voor

gekozen, ondanks de vele gesprekken, dat medegebruik en doorvaart slechts zeer beperkt, en naar mening van de beroepsvisserij veel te beperkt, kan worden toegestaan. De sleepnetvisserij lijdt nagenoeg het volledige verlies en krijgt daar niets voor terug.

Voor een verdere toelichting hierop verwijs ik u graag naar onze zienswijze in bijlage 1.

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

De verschillende aspecten die voor de beroepsvisserij van belang zijn als het gaat om het aanwijzen van windgebieden, zijn toegelicht in onze zienswijze in bijlage 1. Hier verwijs ik u dan ook graag naar voor een volledige onderbouwing van onze zienswijze.

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Kavelbesluiten VI en VII Hollandse Kust
(west)
Postbus 111
9200 AC Drachten
Nederland

No.: -
Onderwerp: Zienswijze inzake ontwerp-kavelbesluiten VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west)
Uw schrijven: -
Urk, 4 november 2021

Geachte heer/mevrouw,

Door middel van deze brief dient belangenorganisatie voor de Nederlandse beroepsvisserij, de Nederlandse Vissersbond, namens haar leden, zijnde diverse betrokken visserijbedrijven, een zienswijze inzake de ontwerp-kavelbesluiten VI en VII in het windenergiegebied Hollandse Kust (west) en de milieueffectrapporten, gepubliceerd in de Staatscourant op 23 september 2021, nummer 40759. Graag brengen we middels deze brief onze belangen nogmaals onder de aandacht.

Schaden belang

De beroepsvisserij is een erkend belang op de Noordzee. Het plaatsen van nieuwe windmolenparken op zee betekent voor de beroepsvisserij een beperking voor het uitvoeren van een commerciële (beroeps-)visserij. In de reeds bestaande en al gegunde windmolenparken heeft de overheid er voor gekozen, ondanks de vele gesprekken, dat medegebruik en doorvaart slechts zeer beperkt, en naar mening van de beroepsvisserij veel te beperkt, kan worden toegestaan. De sleepnetvisserij lijdt nagenoeg het volledige verlies en krijgt daar niets voor terug.

Het te realiseren windpark worden in zee geplaatst op een plek die veelvuldig gebruikt wordt door de beroepsvisserij. Het plangebied en directe omgeving vormen een behoorlijk intensief gebruikt deel van de Nederlandse kustzone en de toenemende claims op gebieden zijn een bedreiging voor beroepsvissers.

De beroepsvisserij pleit voor het ontzien van belangrijke visbestekken, de zogenaamde 'visserij hotspots', bij het bestemmen van gebieden voor windenergie, het maken van afspraken aangaande de onderlinge afstand tussen individuele windturbines en bijvoorbeeld over het diep(er) in de zeebodem plaatsen en houden van de kabels van en naar de windparken. Op deze wijze kan er een situatie worden gecreëerd waarbij er voor de beroepsvisserij visserijmogelijkheden deels blijven behouden om te kunnen vissen in en nabij de windparken. Ondanks de diverse stakeholderbijeenkomsten waar de visserijvertegenwoordigers deze zaken naar voren hebben gebracht, zijn er besluiten genomen tot voorbereidende werkzaamheden en uiteindelijk tot plaatsing van windparken, waarbij ons inziens onvoldoende gehoor is gegeven aan onze inbreng.

De visserman ziet steeds grotere delen van de Noordzee, waar hij tot dan toe reeds generaties lang heeft gevist, “verdwijnen” door claims van andere partijen voor onder andere de realisatie van windparken, voor de visserij gesloten natuurgebieden, vaarwegen en ankergebieden. De besluiten inzake de te realiseren windparken betekenen voor de vissers dat ze wederom visrijke gebieden verliezen en ook nog moeten omvaren om de resterende visgronden te kunnen bereiken. De overige scheepvaart zal onbedoeld ook tot meer hinder gaan leiden omdat de scheepvaart een steeds kleiner wordend deel van de drukbezette Noordzee tot haar beschikking heeft. De ontstane “drukte” op zee zal zeker toenemen als in de nabije toekomst nu er meer windmolenparken worden gerealiseerd waar ook de doorvaart beperkt wordt tot een kleine selecte groep scheepsverkeer of gesloten gebieden worden. Ter illustratie hebben wij een kaart van de Noordzee met voorgenomen en bestaande activiteiten bijgevoegd (zie bijlage 1). Het baart ons ernstige zorgen dat de nog beschikbare ruimte op de Noordzee steeds intensiever gebruikt zal gaan worden, waarbij wij onze ernstige zorgen uiten over het verlies aan visgronden. De Noordzee lijkt in rap tempo te veranderen in een industrieterrein. Op termijn wordt het voor onze beroepsvissers moeilijk, zo niet onmogelijk, om nog een inkomen te kunnen realiseren. De Nederlandse Vissersbond vindt dat de ontwikkeling van windenergie op zee de sector minder zou kunnen schaden dan dat nu het geval is, mits er bij het toewijzen van plangebieden en de daadwerkelijke bouw van windparken op zee ook daadwerkelijk rekening gehouden wordt met de belangen van de visserijsector. Het mijden van visgronden bij de aanleg van windparken en bijhorende kabels is een belangrijke voorwaarde voor de duurzame ontwikkeling van de windenergiesector én het behoud van een duurzame, economisch gezonde, visserijsector.

De Nederlandse Vissersbond is van mening dat er momenteel een dusdanige drang is ontstaan binnen overheidsinstanties om de Noordzee “vol te bouwen”, om zo aan diverse (internationale) afspraken te kunnen voldoen, waaronder het Europese Energieakkoord in relatie tot (i.r.t.) de bestaande en te realiseren windparken op zee, en de Natura2000-instandhoudingsdoelstellingen i.r.t. het behoud en de ontwikkeling van de natuur op en in zee. Echter, de belangen van de beroepsvissers worden naar onze mening te weinig erkend in de belangenafweging en realisatie van plannen in de Noordzee. De visserijsector is in alle plannen, en zeker de plannen voor de aanleg van windparken op zee, het spreekwoordelijke ‘ondergeschoven kindje’.

Ecologie

De Nederlandse Vissersbond vindt dat de impact van (voorbereidende werkzaamheden voor) grootschalige windenergie op zee onvoldoende wetenschappelijk is onderzocht. Het is onzeker wat de invloed op het zeeleven en de visstand is.

Rasenberg et al. (2015) beschreef dat de algemene verwachting is dat, vanwege de harde substraten, dat wil zeggen steenstort rond de kolommen (= windturbines en platforms) en de kolommen zelf, alsmede het ontbreken van sleepnetvisserij de visstand zal toenemen. Echter, deze verwachting is niet gestoeld op daadwerkelijk uitgevoerd onderzoek. Daarnaast beschreef Rasenberg et al. (2015) ook het volgende: *“geïnterviewde Britse vissers, die daadwerkelijk in de windparken hebben gevist stellen dat de kabeljauwstand zelfs is verminderd, wat zij wijten aan elektromagnetische straling van de kabels en/of lawaai van de windturbines. De zeebaars- platvis- en schaaldieren stand zou niet noemenswaardig veranderd zijn. Ook stellen zij dat de visgronden in de parken erg te lijden hebben onder een explosieve toename van zeesterren, die af zouden komen op de mossels die zich aan de kolommen hechten”*.

De bevindingen van de door Rasenberg et al. (2015) geïnterviewde Engelse vissers baart de Nederlandse Vissersbond en haar leden ernstige zorgen. Daarnaast melde Gyimesi et al. (2018) dat bij de vismonitoring van PAWP en OWEZ echter weinig effecten aantoonde van het verbod van visserij (inclusief bodem beroerende visserij) op bodemvissen in het windpark (in het bijzonder bodemvissen). Het lijkt erop dat er vooralsnog geen positief effect is van een verbod van bodem beroerende visserij in het plangebied op de vispopulatie.

Het is aangetoond dat de beoogde blijvende constructies, zijnde kabels, platforms en de windturbines, ongunstige effecten zullen hebben op het ecosysteem en, als gevolg daarvan, de visserij. Ongunstige effecten zoals voor benthische organismen zijn middels onderzoek reeds aangetoond: benthische organismen komen in kleinere hoeveelheden voor in niet bevisbare delen van zee (een bestaand gasplatform is onderzocht met als doel ook een uitspraak te kunnen doen over de toekomstig te bouwen windmolenparken) dan gebieden waar gevist wordt (Glorius et al., 2016) en de benthische soortensamenstelling in en rondom de Nederlandse windmolenparken komen nauwelijks overeen met de soortensamenstelling in en rondom Nederlandse natuurlijke riffen (Coolen et al., 2017). In het onderzoek van Coolen et al. (2017) werd een toename gevonden in het aantal soorten in en rondom windmolenparken, maar in dit onderzoek werd voornamelijk 'nieuwe' soorten aangetroffen, soorten die voorheen niet werden aangetroffen in het gebied. Er is dus sprake van verandering in de soortensamenstelling.

Naar verwachting zal een verandering in de benthische soortensamenstelling ook doorwerken in de voedselketen en kan in potentie zodoende dus ook effect hebben op de aanwezigheid van de nu aangetroffen vis/schaaldiersoorten in de windmolenparken en de directe omgeving. Hier kan uit worden gelezen dat een ingreep in het ecosysteem (verdwijnen of aanpassen van visserij en plaatsen van windturbines) grote gevolgen kan hebben voor het ecosysteem. De effecten zijn in tegenstelling tot wat doorgaans wordt verondersteld niet positief voor de 'originele' aanwezige (doel)soorten. Zo melde Gyimesi et al. (2018) bijvoorbeeld dat bij een onderzoek met gezenderde tongen (de tong/*Solea solea* is voor de Nederlandse demersale visserij een van de meest belangrijke soort) er geen kraamkamerfunctie van het OWEZ park kon worden aangetoond (Winter et al. 2010, van Hal et al. 2012).

De Nederlandse Vissersbond uit haar zorg over de visbestanden van de doelsoorten waarop de Nederlandse vissersvloot momenteel commercieel vist in de Noordzee en Waddenzee. Momenteel is er te weinig bekend over de effecten van windparken of bijbehorende constructies op zee op het bestaande ecosysteem en de daarin voorkomende, gezonde, visbestanden. Initiële onderzoeken die reeds zijn uitgevoerd tonen aan dat er een aanmerkelijke kans is dat de plaatsing van windparken in zee op termijn effect zal, dan wel kan, hebben op de samenstelling van diverse soorten binnen het ecosysteem. De Nederlandse Vissersbond is dan ook van mening dat in het kader van het 'voorzorgsbeginsel' nader onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek dient plaats te vinden, nu te veel onduidelijk is aangaande de impact op het ecosysteem. En indien nodig dienen door de exploitanten van windparken maatregelen te worden genomen om significant negatieve effecten op het ecosysteem te mitigeren.

In opdracht van Rijkswaterstaat heeft Deltares onderzoek gedaan naar de mogelijke systematische effecten van grootschalige windparken. Het onderzoek toont aan dat de schaalvergroting in offshore wind voor 2030 en zelfs nog meer voor 2050 in de Zuidelijke Noordzee op zeer fundamentele manieren invloed zal hebben op het functioneren ervan. Offshore wind op grootschalig niveau heeft direct effect op wind en golven (Boon et al., 2018). Gezien het feit dat vissers volledig afhankelijk zijn van getij, stroming en watertemperaturen, uit de Nederlandse Vissersbond haar bezorgdheid over deze fundamentele veranderingen in het ecosysteem wanneer windparken op grootschalig niveau actief worden. Ter illustratie kunt u in bijlage 2 een versimpelde illustratie vinden van de effect-keten benadering zoals opgesteld door Boon et al. (2018) van offshore windmoleneffecten vanuit verschillende factoren waaruit het ecosysteem van de Noordzee bestaat.

Een langere tijd worden er al zorgen gebaat over de geluidsproductie tijdens werkzaamheden ten behoeve van het realiseren van windmolenparken. Als voorbeeld refereren we naar een artikel in Vroege Vogels met een interview van dhr. W. Verboom en de schokkende titel: "Windmolenparken in zee catastrofaal voor vissen en zeezoogdieren" (Vroege Vogels, 2005). De verontrustende beweringen welke dhr. Verboom aanhaalt in dit interview zorgt er voordat de Nederlandse Vissersbond zich nader heeft verdiept in dit onderwerp. De Nederlandse Vissersbond wil er op wijzen dat door de promotie

(deel)onderzoeken van zowel gedragsbioloog dhr. Errol Neo en geluidsdeskundige dhr. Özkan Sertlek nieuwe inzichten zijn verkregen in de gevolgen van geluid op een ecosysteem. Dit is zeker van belang gezien het feit dat er maar een beperkte hoeveelheid aan onderzoeksgegevens naar het effect van geluid op onderwaterleven beschikbaar is. De beroepsvisserij pleit voor nader onderzoek naar het mogelijk onbedoeld verstoren of verjagen van vissen door middel van geluid in het geplande tracé wel overwogen wordt meegenomen in de besluitvorming. Wat zijn de effecten van geluid bij plaatsing van de windturbines op zee? Wat zijn de effecten van het geluid van de draaiende windturbines en de bijbehorende trillingen van de turbines richting de zeebodem? Het zijn relevante vragen waarop vooralsnog geen sluitende antwoorden gegeven zijn.

Neo et al. (2015) constateerde in een onderzoek dat zeebaarzen zich naar enige tijd herstelden naar hun normale zwemgedrag en dat ze gewend leken te raken aan de geluiden. Opmerkelijk was wel dat de vissen eerder wendden aan een harder geluid dat langdurig werd afgespeeld dan aan een zachter geluid met pauzes (Neo et al., 2015). Na elke pauze leken de vissen telkens weer te schrikken van het geluid (Neo et al., 2015). Dit onderzoek bevestigt dat we met menselijke perceptie snel een verkeerde interpretatie kunnen maken zonder degelijk onderzoek. Dit zou betekenen dat de onderwater geluidseffecten (zeker met de toenemende scheepsverkeer op kleiner deel van Noordzee) mogelijk sterker zijn dan nu vaak wordt verondersteld en het onderzoek van Sertlek et al. (2016) had dit mogelijk beter inzichtelijk kunnen maken. Want het onderzoek van Sertlek et al. (2016) leverde een belangrijke bijdrage aan het in modellen vatten van geluidverspreiding wat van belang is voor het voorspellen van effecten.

De beroepsvisserij heeft te maken met diverse natuurbeschermingsregels en daartoe behorende wetgeving. Het wordt steeds lastiger om de benodigde vergunningen op basis van de Wet natuurbescherming (Wnb-vergunningen) te verkrijgen. De beroepsvisserij hebben te maken met vele kritische (ecologische) eisen waaraan zij moeten voldoen en hier werken de vissers met zorg aan mee. Daarom wil de beroepsvisserij, een activiteit welke al eeuwenlang plaatsvindt op de Noordzee, voorkomen dat er negatieve effecten optreden op het ecosysteem van de Noordzee en aangrenzende wateren, voortkomend uit dit windenergieproject. Zeker als eventuele negatieve gevolgen in de toekomst worden gebruikt om de beroepsvisserij (wederom) verder in te perken vanwege cumulatieve effecten.

Evenals het plan 'Wind op zee Hollandse Kust (west)' dient de beroepsvisserij ook (periodiek) vergunningen aan te vragen voor de beroepsmatige visserijactiviteiten die zij uitvoert. Hierbij dienen Passende Beoordelingen geschreven te worden, waarbij o.a. de effecten van de visserijactiviteiten dienen te worden gecumuleerd met de effecten van overige (reeds bestaande/gedunde) activiteiten binnen het Noordzee- en Waddengebied. Gelet op het feit dat dit voorbereidende werkzaamheden zijn voor het uiteindelijke beoogde doel van deze activiteit (= realisatie windmolenparken) zullen de grootschalige en blijvende activiteit omvat, in combinatie met de eventuele negatieve effecten op het ecosysteem van deze activiteit, is de verwachting dat het verkrijgen van de benodigde vergunningen voor de beroepsvisserij zullen worden bemoeilijkt.

Onderzoek

Samengevat betekent één en ander dat het aangewezen gebied "onbruikbaar/minder bruikbaar" is voor visserij groter is dan enkel de windmolenparken zelf. Daarnaast zijn concrete alternatieve mogelijkheden voor de visserij in Nederlandse windmolenparken beperkt en niet goed in de praktijk getest (Rasenberg et al., 2015). Het is van groot belang dat er meer en gedegen onderzoek wordt verricht naar de gevolgen op het ecosysteem d.m.v. het plaatsen van windmolenparken en aanverwant is er gericht onderzoek benodigd naar de opties voor doorvaart en medegebruik. Zo ligt het in de verwachting dat de visserij op krabben en kreeften in windparken op zee wellicht rendabel kan worden, maar ook dit is afhankelijk van diverse randvoorwaarden (Rasenberg et al., 2015). Tegelijkertijd wordt door de meeste vormen van medegebruik de doorvaartmogelijkheid belemmert

(Bolman et al., 2019). Zo is het noodzakelijk om (meer) rekening te houden met de belangen van de demersale sleepnetvisserij aangezien deze groep vissers de meeste hinder en bijbehorende (financiële) schade ondervindt van de windparken op zee.

Ondanks alle consultaties de afgelopen jaren stelt de Nederlandse Vissersbond dat het belang van de beroepsvisserij en dat van het ecosysteem te weinig erkend en meegenomen is in de plannen. De visserijsector voelt zich dan ook niet serieus genomen en de betrokkenen hebben onvoldoende gevoel bij de verliezen die door deze beroepsgroep geleden worden. De visserij is gebaat bij een gezond ecosysteem en aantasting ervan dient te worden voorkomen.

De kansen van de visserij zijn afhankelijk van de kennis van welke organismen goed gedijen in deze nieuwe ecosysteem. Daarom dienen er opnames te worden gedaan wat betreft de impact en de gevolgen van de installaties op het mariene milieu inclusief de visbestanden. Daarnaast is het voor het aanvragen van diverse vergunningen, onder andere op basis van de Wet natuurbescherming, voor visserij-activiteiten zeer belangrijk om te weten wat de cumulatieve effecten zijn van diverse activiteiten op zee. Hiervoor zijn de gezamenlijke effecten van diverse activiteiten op zee voornamelijk belangrijk voor vogelbestanden. Daarom zou de Nederlandse Vissersbond graag zien dat deze cumulatieve effecten nader worden onderzocht.

Plaatsing kabels

De Nederlandse Vissersbond is van mening dat de nog te ontwikkelen en te realiseren windparken op zee geplaatst moeten worden in gebieden die weinig worden bevestigd. Wanneer voor de windparken kabels worden geplaatst zal dit ook rijke visgronden doorkruisen. Doordat de plaatsing van kabels onmisbaar is voor de realisatie van het windpark zal de Nederlandse Vissersbond graag willen zien dat er gekozen wordt voor de tracé met de minste impact op visserij, namelijk het tracé waarbij de minste visgronden worden doorkruist.

Aansluitend streeft de Nederlandse Vissersbond ernaar dat de kabels op voldoende diepte worden gegraven. De visserijsector heeft in het verleden vaker zorgen geuit over kabels van windmolenparken die bloot komen te liggen op de bodem van de Noordzee, omdat netten eventuele schade zouden kunnen aanrichtingen aan deze kabels. Zo stelde TenneT in het verleden bij het ontwerpbesluit "Net op zee Hollandse Kust (noord) en Hollandse Kust (west Alpha)" het volgende hierover: "Dat kabels niet bloot komen te liggen is ook het belang van TenneT. Blootliggende kabels kunnen makkelijker beschadigen, door o.a. noodankers, visnetten en gezonken afval. TenneT kiest daarom voor een begraafdiepte die in principe geen onderhoud vergt gedurende de levensduur van de kabels. Ook geldt er vanuit de Waterwet een verplichte begraafdiepte met daarbij een monitorings- en herstelverplichting". We hopen dat ook tijdens deze werkzaamheden TenneT ervoor kiest om de kabels op voldoende diepte in de zeebodem te willen gaan plaatsen, waarbij het de voorkeur geniet om dit op minimaal drie meter diepte te plaatsen. Aanvullend is het voor de beroepsvisserij van belang dat de werkzaamheden in een korte tijd gebeuren i.v.m. overlast, door middel van verstoring doelsoorten en fysieke verstoring van vismogelijkheden bijvoorbeeld door kabels of werktuigen. Wij pleitten daarom voor een korte periode, gezamenlijk geen meerdere kwartalen/jaren duurt, voor het legen en daadwerkelijk ingraven van de kabels.

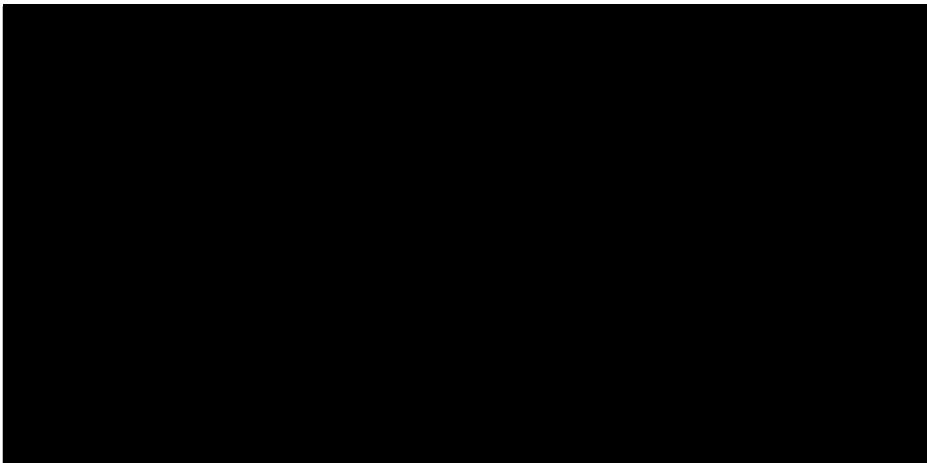
Daarnaast blijft de Nederlandse Vissersbond bezorgd over de gevolgen van de toekomstig te realiseren windmolenparken en meer specifiek ten aanzien van de gevolgen van windmolenparken op de beroepsvisserij die in de directe omgeving plaatsvindt. Duidelijk is dat het ecosysteem in de voormalige visgronden en directe omgeving zal gaan veranderen met deze nieuwe "kunstwerken" en aanverwant de beperkingen van de visserijactiviteiten rondom de windparken.

Tot slot

Wij gaan ervan uit dat we u voldoende hebben geïnformeerd omtrent het belang van visserij door middel van deze zienswijze. Wij willen als belanghebbende worden gekend in de verdere besluitvorming en zouden eventueel graag nadere mondelinge toelichting van deze zienswijze willen geven. Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met [REDACTED] via telefoonnummer [REDACTED] of per e-mail [REDACTED]. Ik vertrouw erop dat u onze zienswijze serieus in overweging neemt. Bij voorbaat dank voor uw medewerking en in afwachting van uw antwoord.

Met vriendelijke groeten,

NEDERLANDSE VISSERSBOND

Bijlagen:

Bijlage 1: Ruimtegebruik Noordzee

Bijlage 2: Systematische effecten van grootschalige implementatie van offshore windparken

Referenties

Bolman, B., Boon, A., Maarse, M., Roetert, T., Schouten, J.J. en Vergouwen, S., 2019. Verkenning toekomstig medegebruik windparken. Deltares rapport 11203133-002-ZKS-0007

Coolen, J.W.P., van der Weide, B., Cuperus, J., van Moorsel, G., Blomberg, M., Faasse, M., Bos, O.G. en Lindeboom, H. J. Chapter 6: BENTHIC BIODIVERSITY ON OLD PLATFORMS, YOUNG WIND FARMS AND ROCKY REEFS, onderdeel van thesis verslag: Coolen, J.W.P. North Sea Reefs. Benthic biodiversity of artificial and rocky reefs in the southern North Sea 203. PhD thesis, Wageningen University & Research, Wageningen, NL, 2017. DOI 10.18174/404837.

Boon, A.R., Caires, S., Wijnant, I.L., Verzijlbergh, R., Zijl, F., Schouten, J.J., Muis, S., van Kessel, T., van Duren, L. en van Kooten, T., 2018. Assesment of system effects of large-scale implementation of offshore wind in the southern North Sea. Deltares rapport 1202792-002-ZKS-0006

Glorius, S., van Hal, R., Kaag, K., van der Weide, B., Chen, C., van Kooten, T., 2016. Benthic development around a gas platform in the North Sea - a small scale closure for fisheries; A trait based approach. Wageningen, Wageningen Marine Research (University & Research centre), Wageningen Marine Research report C121/16, pp: 422.

Gyimesi, A.E.L., Rebolledo, B., Kleyheeg-Hartman, J.C., de Jong, J.W., Teunis, M., Didderen, K., Boonman, M., Schutter M. en Fijn R.C., 2018. Achtergronddocument ten behoeve van MER en PB windenergiegebied Hollandse Kust (noord). Kavel V en VI: vogels, vleermuizen, vissen en benthos. Bureau Waardenburg Rapportnr. 18-068. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Lindeboom, H. J., Kouwenhoven, H. J., Bergman, M.J.N., Bouma, S., Brasseur, S., Daan, R., Fijn, R.C., de Haan, D., Dirksen, S., van Hal, R., Hille Ris Lambers, R., ter Hofstede, R., Krijgsveld, K.L, Leopold, M. en Scheidat, M., augustus 2011. Short-term ecological effects of an offshore wind farm in the Dutch coastal zone; a compilation. IOP Publishing Ltd, Environmental Research Letters, Volume 6, Nummer 3.

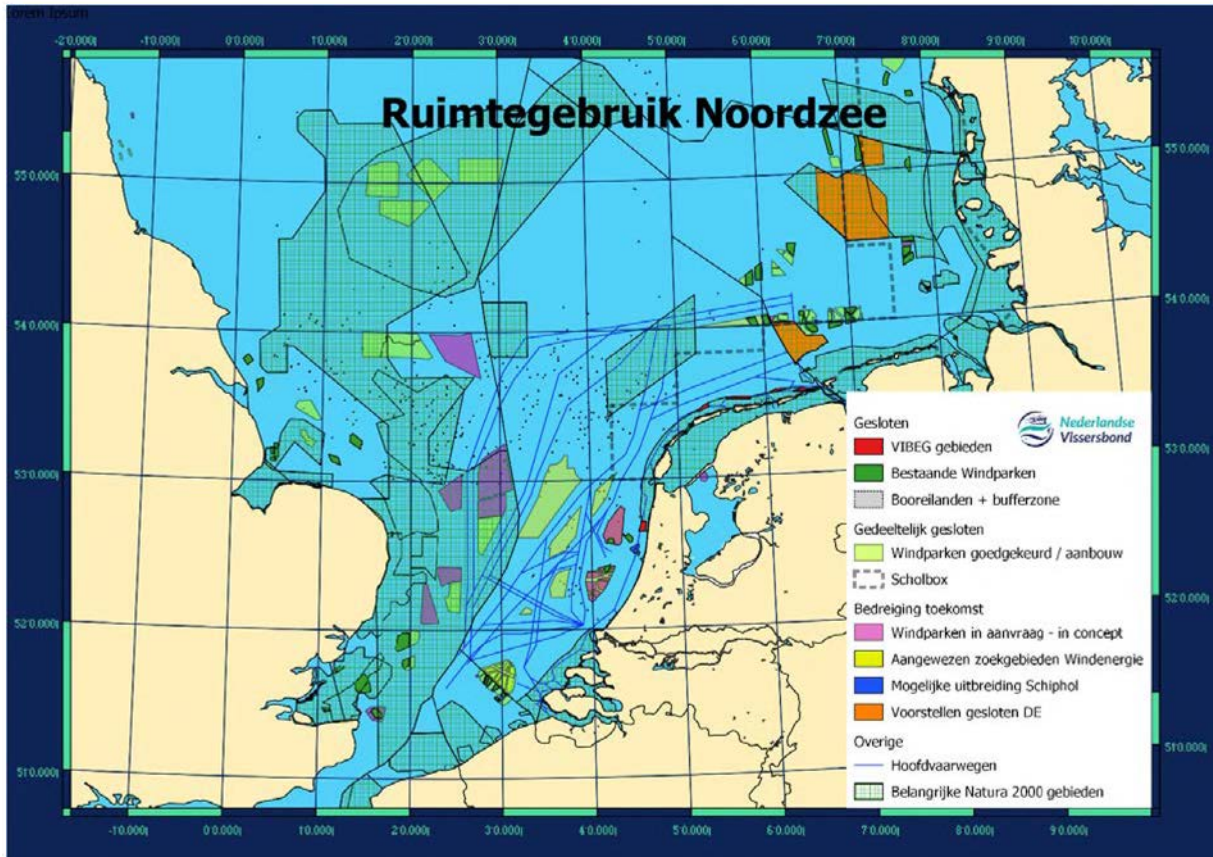
Rasenberg, M., Smith, S., Turenhout, M. Taal, K. (2015) Vissen in windmolenparken: inventarisatie van de (on)mogelijkheden. IMARES Rapport [C030/15]

Van Hal R., B. Couperus, S. Fassler, S. Gastauer, B. Griffioen, N. Hintzen, L. Teal, O. van Keeken, E. Winter, 2012. Monitoring- and Evaluation Program Near Shore Wind farm (MEP-NSW) - Fish community. IMARES Report C059/12 OWEZ_R_264_T1_20121215_final_report_fish.

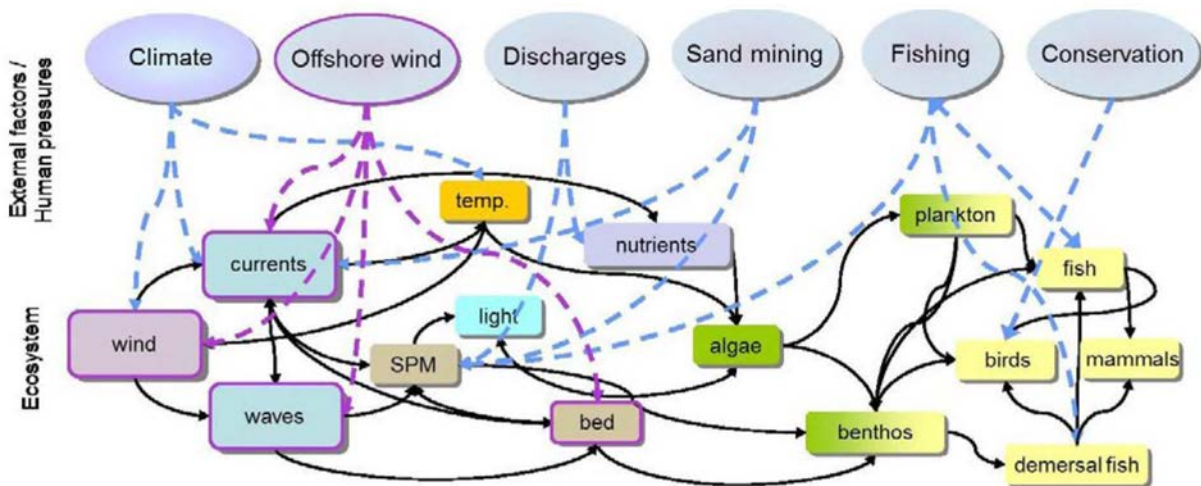
Vroege vogels, 3 juli 2005. Windmolenparken in zee catastrofaal voor vissen en zeezoogdieren. Artikel ten behoeve van interview met Wim Verboom, link: <https://vroegevogels.bnnvara.nl/nieuws/windmolenparken-in-zee-catastrofaal-voor-vissen-en-zeezoogdieren>.

Winter, H.V., G. Aarts & O.A. van Keeken 2010. Residence time and behaviour of sole and cod in the Offshore Wind farm Egmond aan Zee (OWEZ). Report number OWEZ_R_265_T1_20100916. Imares Wageningen UR.

Bijlage 1 Ruimtegebruik Noordzee

Bijlage 2 Systematische effecten van grootschalige implementatie van offshore windparken

BRON: Boon et al., 2018.

Verzonden: 11/4/2021 6:28:03 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Wind op zee - Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s): [REDACTED]
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Apollolaan
Huisnummer: 15
Postcode: 1077 AB
Woonplaats: Amsterdam
Land: Nederland
Telefoonnummer: [REDACTED]
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:

Organisatie: SSE Renewables

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

CONSULTATION RESPONSE ON THE 2nd VERSION OF THE SITE DECISION, HOLLANDSE KUST WEST PLOT VI AND VII

84717062_7028617_CONSULTATION_RESPONSE_ON_THE_2nd_VERSION_OF_THE_SITE_DECISION_HOLLANDSE_KUST_WEST_PLOT_VI_AND_VII_v2.docx

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

see attached

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

see attached

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

see attached

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

see attached

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Wind op zee - Kavels VI en VII
Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten
Postbus 111
9200 AC Drachten
The Netherlands

SSE Renewables
1 Waterloo Street
Glasgow
G2 6AY

4th November 2021

CONSULTATION RESPONSE ON THE 2nd VERSION OF THE SITE DECISION, HOLLANDSE KUST WEST PLOT VI AND VII

SSE Renewables is a world-leading developer, operator and owner of offshore wind energy. We are building more offshore wind energy than any other company in the world right now and are eager to bring our experience, competency and skillset to the Netherlands. We welcome this opportunity to provide feedback on the second draft of the Site Decision Notices for the Hollandse Kust West projects.

We welcome the publication of the second version of the draft Site Decision VI and VII for the upcoming Hollandse Kust West tender projects.

In particular we make the following observations.

SSE Renewables notes the variation to the windfarm bandwidth specified in regulation 3 to limit the adverse effects on the integrity of the neighbouring proposed Bruine Bank Natura 2000 area. We understand that the conclusions of the supplementary Appropriate Assessment (Bureau Waardenburg, 16 July 2021) identified an adverse effect on the integrity of the Bruine Bank area through collision mortality to great black-backed gull when based on the windfarm bandwidth specified in the first draft site decision. We note that the Bureau Waardenburg (2021) study found that the adverse effect on site integrity would be avoided by reducing the number of turbines to a maximum of 60. We note that the site decision would benefit from greater transparency by incorporating more detail regarding the key species of concern from the supplementary Appropriate Assessment and modelling assumptions and parameters used to derive the maximum turbine number and other bandwidth parameters.

We note that regulation 4 (3.a) requires measures to limit collision victims among birds at rotor height during mass bird migration at night (between sunset and sunrise), during the period in which mass bird migration actually takes place (to be specified by the Minister of Economic Affairs and Climate Policy), specifically the reduction of the number of rotations per minute per wind turbine to less than two. The requirement that any indication by the minister must be reported to the operator at least 48 hours prior to the night in question should be added to the regulation (as a minimum) to provide greater certainty around this provision. It would be beneficial to ensure that this regulation is worded to allow for flexibility in the mitigation required to allow for advances in science and innovation in the areas of bird radar/detection and modelling of bird migration such that generation may be maintained provided there is sufficient certainty that unacceptable effects on migratory birds can be avoided.

We note that Regulation 4(5) now contains a 'best efforts' obligation to limit the emission of nitrogen deposition during the construction and decommissioning phase in place of a quantified and binding emission ceiling. We agree that this a pragmatic approach. We would suggest a similar obligation, rather than absolute ceiling would be more appropriate during the operations and maintenance phase.

SSE Renewables is pleased to note that the term referred to in regulation 4 (9), for submitting an archaeology work plan has been reduced to three months prior to construction work.

We note the intent stated through Regulation 4(3) and Regulation 5 to require access and enabling the attachment of various monitoring equipment. There is the potential significant overlap with research required through the Ministerial Order and, as such, we consider it would be beneficial to clarify the specific objectives of these regulations to ensure duplication of effort is avoided. Furthermore, it is important to note that whilst SSE Renewables, as asset operator, may be able to facilitate access to the project infrastructure for the inclusion of additional monitoring equipment, we would also require the turbine manufacturer's acceptance of this during the turbine warranty period which is not a guaranteed outcome.

In relation to regulation 6, we note the extension from 30 to 35 years proposed in the revised draft decision notice. We understand that the rationale (set out at 4.4.1 of the considerations), is that the wind turbines currently available have an effective expected life of about thirty years. In view of the construction time of approximately five years, a permit duration of 35 years ties in with the functional life of modern turbines. In our view, the permit duration should be aligned to the maximum allowed under the Offshore Wind Energy Act (recently amended to 40 years). We contend that this is an unnecessarily restrictive regulation in its current drafting and does not allow for advances in performance and longevity of turbines, which we anticipate to be realised over the lifetime of this project. In addition, the restriction would cut short the overall potential innovation period associated with these unique projects by 5 years, which we anticipate to be significant loss to the overall benefit of the project. We would strongly recommend that consideration is given to allowing a 40 year permit in line with the updated legislation.

We note that the Site Decision envisages and places some 'bandwidth' parameters around habitat improvement structures in regulation 4 (7). In our view some of the content of the regulation is very prescriptive with regard to details on the physical characteristics of the habitat improvements and this could limit the potential for innovation. It would be helpful to provide clarification with respect to regulation 4(7.e) and the extent to which this regulation is intended to provide flexibility in location e.g. potentially away from the turbine, as well as the detailed physical form. We note that the text at paragraph 7.8.8 suggests that any constructions placed separately from the turbines and erosion protection would be subject to the requirement for a Water Act permit.

Regulation 7 requires all elements of the wind farm are removed within two years at the latest of the cessation of power generation. We would strongly recommend that the regulation is redrafted to introduce flexibility with regard to decommissioning elements of the development 'in-situ', in particular where there is a demonstrable biodiversity benefit in doing so. We understand that current legislation and international convention may prevent this; however, in view of the considerable biodiversity benefit and ecosystem value that could be accrued over the lifetime of the development through habitat improvements attached

to the turbines and scour protection, it would clearly be significant loss to then remove this all at the point of decommissioning. We would strongly encourage flexibility in this regard to allow decommissioning plans to be developed to take cognisance of law and best practice at the time of decommissioning.

As a general observation on the proposed regulations, we would advocate including a regulation that allows for flexibility in the implementation of mitigation commitments, specifically where environmental effects are not as predicted (i.e. adverse effects are avoided) then mitigation need not be applied.

Yours sincerely,

[Redacted signature]

[Redacted name]

[Redacted title]

[Redacted contact information]

Verzonden: 11/4/2021 7:47:20 PM
Onderwerp: Zienswijze
Project: Wind op zee - Kavels VI en VII Hollandse Kust (west) ontwerpbesluiten
Achternaam: [REDACTED]
Tussenvoegsel(s):
Voorletters: [REDACTED]
Straat: Sint Maartenstraat
Huisnummer: 5
Postcode: 3000
Woonplaats: Leuven
Land: België
Telefoonnummer:
E-mailadres: [REDACTED]
Als: Bedrijf
(Mede) namens:
Organisatie: Parkwind

Op welk ontwerpbesluit(en) heeft uw zienswijze betrekking?

Herzien-Ontwerpkavelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west

Staan er naar uw mening onjuistheden in de ontwerpbesluiten?

No

Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?

No

Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u aangeven hoe?

No

Zijn er andere zaken die u naar voren wilt brengen?

Yes (Please see attached document for more information with respect to our questions on the WFSD)

84718208_7028856_HKW_RVO_PW_QA.xlsx

Document	Page	Question	Date response	Response
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	n/a	Please clarify which neighboring offshore wind farms should be considered for the Energy Yield Assessment (EYA) study.		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	8	According to the WFSD: "The total rotor surface area may not exceed 2,280,780 m2. The tightening of the bandwidth for these aspects is intended to limit the impact on the Natura 2000 area to be designated". We do believe that the threshold of 2,280,780 m2 total rotor surface is quite conservative, therefore will need to be increased to accommodate more turbines in the wind farm layout.		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	25	Exact timing of decommissioning security to be clarified. Please clarify whether a permit will be required (according to mentioned 3.3). if yes, security needed before installation of first foundation/start of construction, otherwise before proof of first Guarantee of origins.		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	32	"Oil and gas reserves are present in the Hollandse Kust (west) wind energy area. Three areas with gas reservoirs can be distinguished within the boundaries of Lot VI. These are the 32 P6-Main, P6-D and P6-South fields. Natural gas (and condensate) is still being produced in two of these fields (P6-Main, P6-D). The production licence for both fields has been granted until April 2022". Please clarify whether the aforementioned oil rig platforms will be decommissioned prior to the commissioning of the offshore wind farm (2026). If yes, would it be possible to ignore the maintenance zones around the oil rig platforms?		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	41	"Within and just outside plot VI, a number of pipelines and telecom cables are present. It concerns the currently active pipelines Q4A-P6A (gas), P6B-P6A (gas, glycol), P6D-P9B (gas) and the inactive pipelines P6S-P6B (gas), P6C-P6B (gas, glycol) and P12SW-P6A (gas, glycol). These pipelines will be decommissioned for the transport of gas/glycol before construction of the wind farm begins.". Please clarify if a maintenance corridor is needed for these pipelines that are planned to be decommissioned prior to wind farm construction.		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	42	"No maintenance zone is included around the decommissioned telecom cables UK-NL10 and UK-NL14. These cables have been decommissioned and may still be removed. Any (local) removal of possible remaining parts of the telecom cables by the permit holder of the wind farm can be coordinated with the owner/operator of the telecom cables concerned". Please clarify whether the cost for the removal campaign of the decommissioned cables will be responsibility of the offshore wind developer or the owner of the cables.		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	43	"During repairs and maintenance of cables and pipes, the number of rotations per minute per wind turbine of the wind turbines located within 1,000 meters of the repair and maintenance site shall be reduced to less than two". Would it be possible to indicate the frequency of these repairs on a yearly basis? Which season these repairs normally take place?		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	84	According to the WFSD: "A combination of turbines with a combined installed capacity of up to 760 MW will in any case be connected to the TenneT platform Hollandse Kust (west Alpha)". What is the minimum guaranteed capacity that can be injected in the OSS?. What is the maximum capacity that can be installed (overplanting) (e.g. up to 60WTGs*14MW=840MW?)?		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	84	According to the WFSD: "When sacrificial anodes are used as cathodic protection of steel structures, they consist of alloys of aluminum or magnesium. The alloys may contain small amounts (<5% by weight) of other metals.". Please clarify whether this criteria will be evaluated under the ecology innovation part (Site VI).		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	84	Under the Mitigating Measures (Section 4), it is stated that the piling works shall commence with a low pile driving energy. Please determine the threshold of the driving energy upon commencement of the piling activities.		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	86	Please clarify whether curtailment due to birds and bats migration need to be considered for the Energy Yield Assessment.		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	87	Please clarify whether the measures to limit nitrogen deposition in Natura 2000 areas related only to the vessels during the construction and operation phase. Moreover, according to the WFSD: "adequate measures shall be taken to limit the emission of nitrogen compounds into the air as much as reasonably possible", please clarify whether this measure applies for helicopters as well.		
Herzien-Ontwerpkevelbesluit-VI-Wind-op-zee-Hollandse-Kust-west	n/a	Are the blades not allowed to overhang the site area? And does this apply to all the maintenance zones including the site boundary?		